

Kulturdepartementet

Enheten för medier och demokrati

Sveriges Radios yttrande över promemorian Förslag på extra
medelstilldelning till Sveriges Radio AB och Sveriges Television AB
för ökade kostnader för marknätet – Ku2026/00629

Stockholm 28 september 2026

Cilla Benkö

VD

Sammanfattning

- Sveriges Radio välkomnar förslaget att tillföra extra medel till public service-företagen för de extraordinära kostnadsökningar som uppstått till följd av utvecklingen på marknadsområdet.
- Sveriges Radio anser att endast full kompensation för de extraordinära kostnadsökningarna är förenligt med de utgångspunkter som regeringen och riksdagen tidigare har slagit fast.
- Sveriges Radio anser att tilldelningen bör täcka den redovisade kostnadsökningen för 2026, medan stödet för 2027 bör baseras på den faktiska framförhandlade kostnaden – inte på en osäker uppskattning.
- Sveriges Radio anser att extra medel bör tilldelas för de kraftigt ökade marknadskostnader som uppkom under 2025.

Inledning

Sveriges Radio välkomnar att regeringen följer upp den bedömning som gjordes i propositionen En lag om public service och riktlinjer för verksamheten 2026–2033 (prop. 2024/25:166) och nu föreslår en extra medelstillsdelning för de extraordinära kostnadsökningar som uppstått för marknätsdistributionen. Promemorian konstaterar att regeringen redan i samband med public service-propositionen bedömde att påtagligt ökade kostnader som orsakas av att andra medieaktörer lämnar marknätet inte bör belasta den ordinarie medelstillsdelningen utan kan motivera ett särskilt beslut om extra medel. Sveriges Radio delar denna bedömning.

3. Ökade kostnader för att sända i marknätet

Marknätet är en grundläggande del av den nationella beredskapen. Sveriges Radios möjlighet att fullgöra sitt uppdrag bygger på att information snabbt och tillförlitligt kan nå hela befolkningen även när andra kommunikationssystem är hårt belastade eller satta ur funktion.

Denna betydelse har förstärkts genom det försämrade säkerhetspolitiska läget. Erfarenheterna från Ukraina visar mycket tydligt den roll som radio spelat och spelar när andra kommunikationsmedel är satta ur funktion.¹² Här finns det skäl att särskilt poängtera den lokala radions roll som motvikt mot desinformation och propaganda, något som visats under kriget i Ukraina.³

Avgörande för beredskapsuppdraget är förmågan att nå ut till befolkningen i händelse av fredstida kris eller krig. I den stund den förmågan upphör saknar eventuell förmåga att skapa innehåll betydelse. Under överskådlig tid saknas det tillräckligt robusta alternativ till dagens marknät. Att säkerställa marknätets existens, underhåll och finansiering är därför av yttersta vikt.

¹ Ukraine's Information Front. Strategic Communication during Russia's Full-Scale Invasion of Ukraine, 2022, ss. 59-60)

² <https://www.expressen.se/debatt/desinformation-ar-en-del-av-kriget/>

³ <https://www.expressen.se/kultur/radion-far-inte-vara-tyst--nar-bomberna-smaller/>

I promemorian framhåller regeringen att marknätet är av avgörande betydelse ur beredskaps- och säkerhetssynpunkt, att infrastrukturen står under statlig kontroll genom Teracom samt att marknätet möjliggör robusta utsändningar av VMA och annan samhällsviktig information även under svåra förhållanden. Vidare framhålls att kravet på en befolkningstäckning om 99,8 procent är centralt för att hela befolkningen ska kunna nås av information, inte minst vid kris eller krig. Sveriges Radio delar denna bedömning.

Sveriges Radios särskilda beredskapsuppdrag

Sveriges Radio har ett särskilt uppdrag inom totalförsvaret i och med ansvaret för VMA och Sveriges beredskapskanal P4. Företaget ska kunna upprätthålla sändningsverksamhet under fredstida kriser, höjd beredskap och ytterst krig. Företagets lokala närvaro, rikstäckande marknät och robusta tekniska infrastruktur är avgörande för att detta uppdrag ska kunna fullgöras. P4:s roll som beredskapskanal, möjligheten att snabbt sända VMA och annan viktig samhällsinformation samt den rikstäckande organisationen utgör centrala delar av Sveriges civila beredskap.

Promemorian konstaterar att riksdagens beslut om medelstilldelning för tillståndspanoraden utgick från att företagen skulle kunna genomföra sina förstärkta beredskapsuppdrag och möta de ökade krav som följer av det försämrade säkerhetspolitiska läget. Regeringen framhåller att den resursförstärkning som avsågs för säkerhet och beredskap snarast har ökat i betydelse.⁴ Sveriges Radio konstaterar att oavsett kompensation för marknätskostnader kommer de ekonomiska behov som en snabb förmågeuppbyggnad medför innebära betydande ekonomiska utmaningar de kommande åren. Det vore därför mycket olyckligt om resurser som avsatts för att stärka företagets beredskap samtidigt skulle behöva användas för att finansiera extraordinära kostnadsökningar för just den distributionsinfrastruktur som beredskapsuppdraget är beroende av. Att marknätets avgörande betydelse ur beredskaps- och säkerhetssynpunkt tydligt

⁴ Förslag på extra medelstilldelning till Sveriges Radio AB och Sveriges Television AB för ökade kostnader för marknätet, (ss. 8, 10)

framhålls i promemorian gör det motsägelsefullt att föreslå en kompensationsnivå som tvingar företaget att omprioritera medel från just det beredskapsarbete som marknätet är avsett att understödja.

3.5 Hemställningar från public service-företagen för ökade marknätstkostnader

I den remitterade promemorian anges, utan närmare motivering, att extra medel för ökade marknätstkostnader endast bör lämnas för innevarande tillståndsperiod. Sveriges Radio ifrågasätter detta ställningstagande.

Det beslut om medelstilldelning som gäller för nuvarande tillståndsperiod grundas på ett betänkande från maj 2024 och proposition 2024/25:166. Ingen av dessa behandlar de ökade marknätstkostnader som följde av att Boxer lämnade marknätet vid årsskiftet 2024/2025. Kostnadsökningen 2025 drabbade enbart Sveriges Radio. Den kostnadsökningen har sedan dess legat kvar och påverkat de totala kostnaderna för 2026.

Sveriges Radios hemställan om ersättning lämnades den 12 september 2025, så snart kostnadsökningens omfattning kunde fastställas. I propositionen konstateras också att frågan inte var mogen för avgörande förrän under 2025. Det vore därför motsägelsefullt att å ena sidan medge att kostnaderna inte kunde bedömas tidigare och å andra sidan neka ersättning med hänvisning till att de uppkom under 2025.

Kostnadsökningarna under 2025 har aldrig tidigare varit föremål för prövning. Frågan om de utgör sådana extraordinära kostnader som motiverar extra medel aktualiseras därför först nu. Varken prop. 2017/18:261 eller prop. 2024/25:166 innehåller något krav på att en extraordinär kostnad måste ha uppkommit under den innevarande tillståndsperioden. Det avgörande är i stället kostnadens orsak och karaktär, nämligen att den är oförutsedd och extraordinär.

Promemorian innehåller inte någon materiell bedömning av om 2025 års kostnadsökningar uppfyller dessa kriterier, utan avfärdar frågan enbart med hänvisning till att kostnaderna hänför sig till föregående tillståndsperiod. Det är en otillräcklig beredning. Samma extraordinära händelse, betal-tv-aktörernas utträde ur marknätet, ligger bakom kostnadsökningarna såväl 2025 som 2026 och 2027. Om detta motiverar ersättning för de senare åren saknas det saklig grund att

utesluta 2025. Sveriges Radio anser därför att extra medel även bör tilldelas för de ökade marknätstkostnader som uppkom under 2025.

4. Förslag på extra medelstilldelning för ökade marknätstkostnader

Promemorians bedömning är att de aktuella kostnadsökningarna för marknätet betraktas som extraordinära och föreslås finansieras genom en extra medelstilldelning. Sveriges Radio delar denna bedömning. Sveriges Radios kostnader för marknätsdistribution mellan åren 2024–2026 har stigit med 19,3 procent eller motsvarande 55 mnkr. Att kostnader som stiger med drygt 19 procent på två år innebär en *påtaglig ökning* är ställt utom allt rimligt tvivel.

Promemorian presenterar fyra alternativa nivåer för kompensation. Sveriges Radio konstaterar att endast **alternativ 1** är förenligt med de utgångspunkter som regeringen själv redovisar.

Promemorian konstaterar att:

- de aktuella kostnadsökningarna är påtagliga och ska ses som extraordinära,
- kostnadsökningarna inte ingick i riksdagens ordinarie medelsbeslut,
- den ordinarie medelstilldelningen beräknades för att ge företagen förutsättningar att genomföra sina uppdrag, inklusive beredskapsuppdraget och de resurskrävande kraven på säkerhet och tillgänglighet, och
- en full kompensation innebär att de grundläggande ekonomiska förutsättningar som företagen planerat verksamheten utifrån inte förändras redan under uppdragsperiodens två första år.

Sveriges Radio delar denna analys. Om endast 75, 50 eller 25 procent av kostnadsökningen kompenseras innebär detta i praktiken att företaget måste finansiera återstående del genom omprioriteringar inom befintlig verksamhet. Det leder till att resurser tas från journalistik, lokal närvaro, säkerhetsarbete eller annan kärnverksamhet. Det skulle innebära att den ekonomiska grund som riksdagen

beslutat om för tillståndsperioden förändras redan från början. Sveriges Radio konstaterar därmed att endast full kompensation är förenlig med promemorians utgångspunkter

Extra medelstilldelning bör avse 2026 och 2027

I promemorian föreslås den extra medelstilldelningen avse 2026 och 2027. Sveriges Radio delar denna bedömning med utgångspunkt från att Distributionsutredningens slutbetänkande ännu inte överlämnats och det förefaller rimligt att anta att utredningens förslag kan komma att förändra framtida kostnader.

Sveriges Radio vill dock understryka vikten av att det säkerställs en ordning för det fall distributionsutredningens slutbetänkande försenas eller dess förslag inte leder till lagstiftning inom den tidsram som förutsätts. Om de extraordinära marknätskostnaderna kvarstår även efter 2027 bör det finnas en tydlig mekanism för fortsatt kompensation, så att företagen inte lämnas utan ekonomiska förutsättningar att upprätthålla marknätsdistributionen under resterande del av tillståndsperioden.

Storleken på tilldelningen

I promemorian föreslås en extra medelstilldelning till Sveriges Radio på 82 miljoner kronor för 2026 och 2027. Summan bygger på den hemställan Sveriges Radio gjort för ökade kostnader 2026. Det är ett antagande med stor osäkerhet. Eftersom förhandlingarna med Teracom för utsändning via marknätet 2027 ännu inte är slutförda är det mer rimligt, och i linje med den proposition som ligger till grund för tillståndsperioden, att Sveriges Radio inkommer med en precisering av den framförhandlade kostnaden så snart förhandlingen med Teracom är avslutad. Då kommer beloppet täcka den faktiska extraordinära ökningen och inte ett uppskattat belopp som kan vara både för högt och för lågt.

Det bör i sammanhanget noteras att statliga Teracoms senaste delårsrapport visar att bolaget har en mycket stark finansiell ställning. Soliditeten uppgår till 66 procent, nettokassan till drygt två miljarder kronor och avkastningen på operativt

kapital till sex procent. Det nya ägarmålet för avkastning på operativt kapital har justerats till 2,5 procent.⁵ Det har också skett en omfattande resultatförbättring inom affärsområdet Mediadistribution, segmentets rörelsemarginal ökar från negativ nivå till omkring 17 procent. Bolaget förklarar den anmärkningsvärda förbättringen främst tack vare ”återhämtade ersättningsnivåer för utsändningstjänster”.⁶ Det finns i sammanhanget skäl att ifrågasätta rimligheten i att ett statligt ägt bolag på en monopolmarknad gör den typen av vinster på samhällsviktig verksamhet.

5.1 Konsekvenser för public service-företagen

I promemorian poängteras att programbolagen även framgent kommer att ”behöva anpassa sina kostnader och genomföra förändringar av verksamheten” även med en extra medelstilldelning.⁷ Sveriges Radio konstaterar att det är en riktig iakttagelse, de ekonomiska utmaningar som väntar under innevarande tillståndperiod är betydande och har bland annat beskrivits i budgetunderlag till den parlamentariska public service-kommittén och i företagets yttrande över SOU 2024:34.

⁵ Teracom group, Delårsrapport januari–juni 2026 (s. 2)

⁶ Teracom group, Delårsrapport januari–juni 2026 (s. 5)

⁷ Ku2026/00629 (s. 11)